

3. OKYANUS VE DENİZLERİN JEOMORFOLOJİK ÖZELLİKLERİ

OKYANUS ÇUKURLARININ OLUŞUMU

PERMENANS TEORİSİ

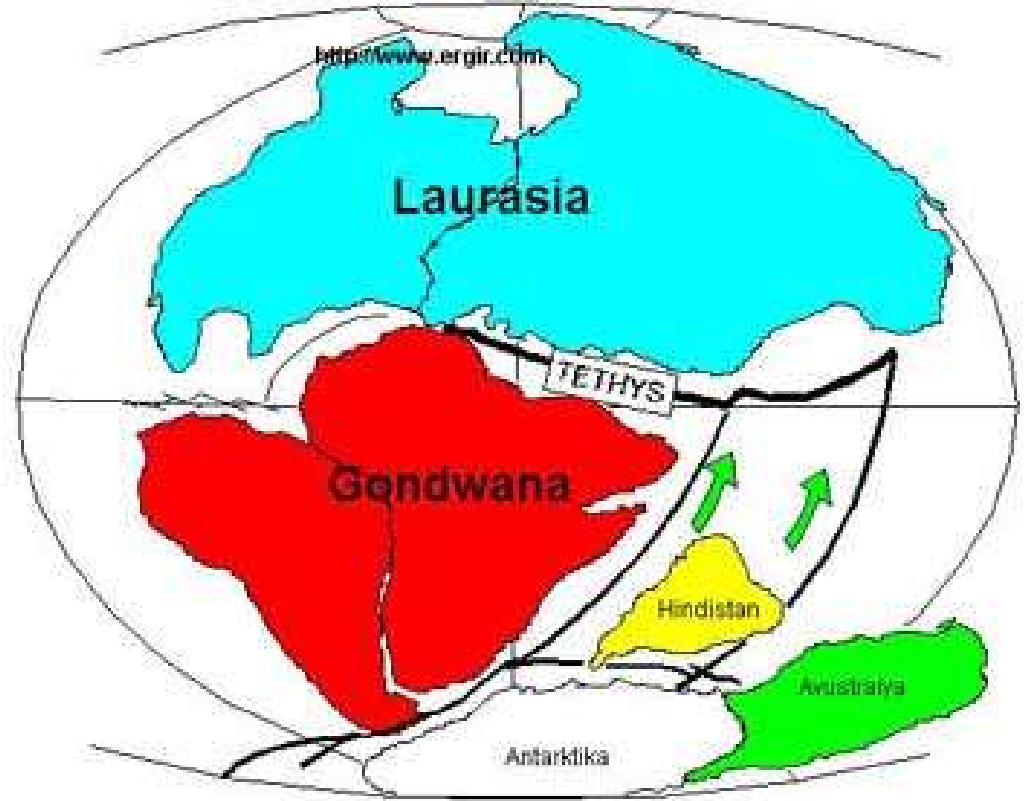
- Okyanus çukurları yeryuvarının katılaşması sırasında oluşan en eski topoğrafik yapılar olup yeryuvarıyla aynı yaşıdır.

KITALARIN KAYMASI TEORİSİ

- **WEGENER 1915**
- 7 büyük levha vardır. Bu levhalar çeşitli şekillerde hareket ederler;
 - Levhalar sınırları boyunca hareket ederler.
 - Ya da birbirlerinin altına girerler
 - Ya da birbirlerinden uzaklaşırlar.

Pangea Süper Kitası

Kıtaların Kayması Teorisi ve Pangea

225 Milyon Yıl Önce

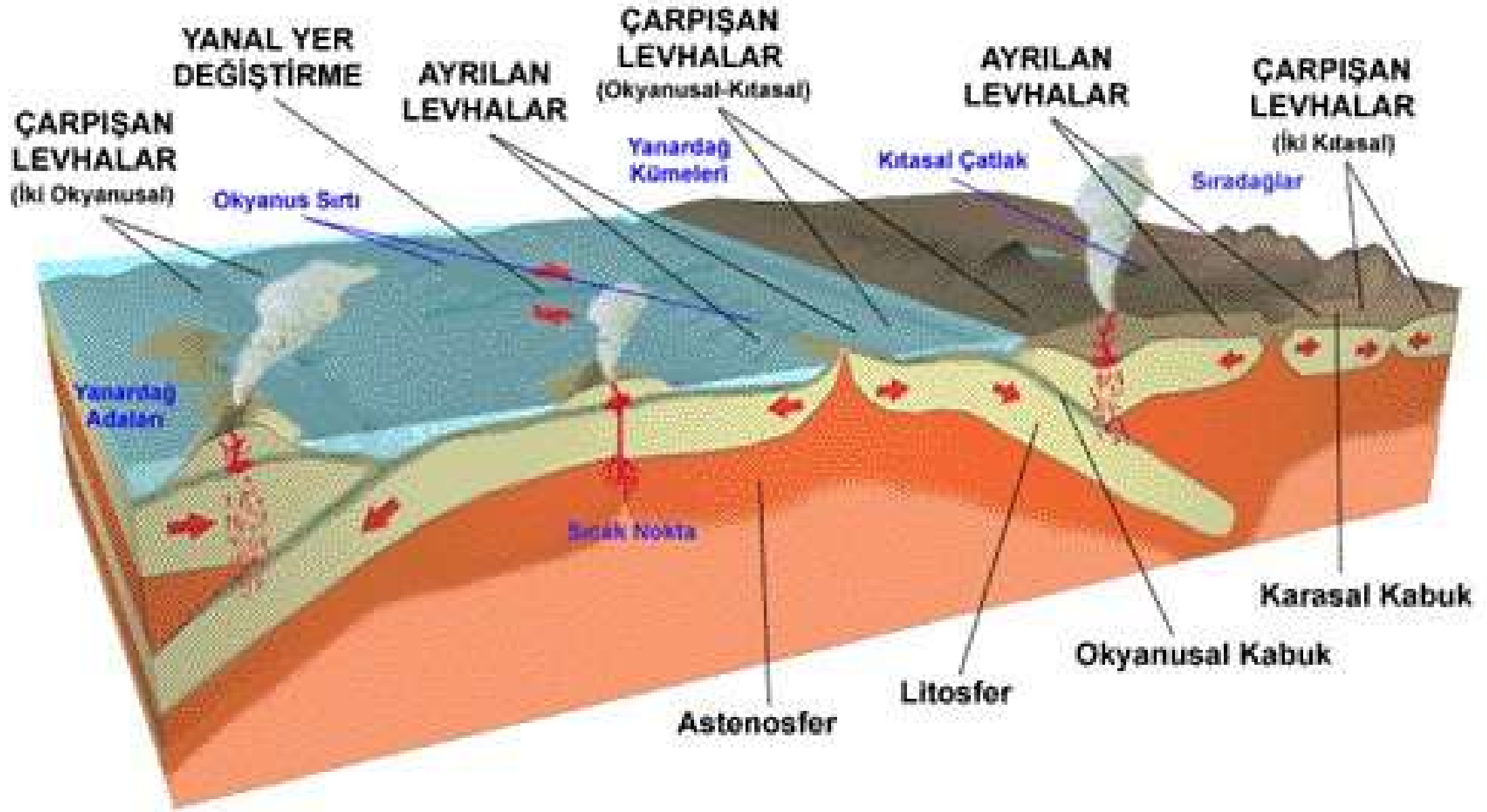
150 Milyon Yıl Önce

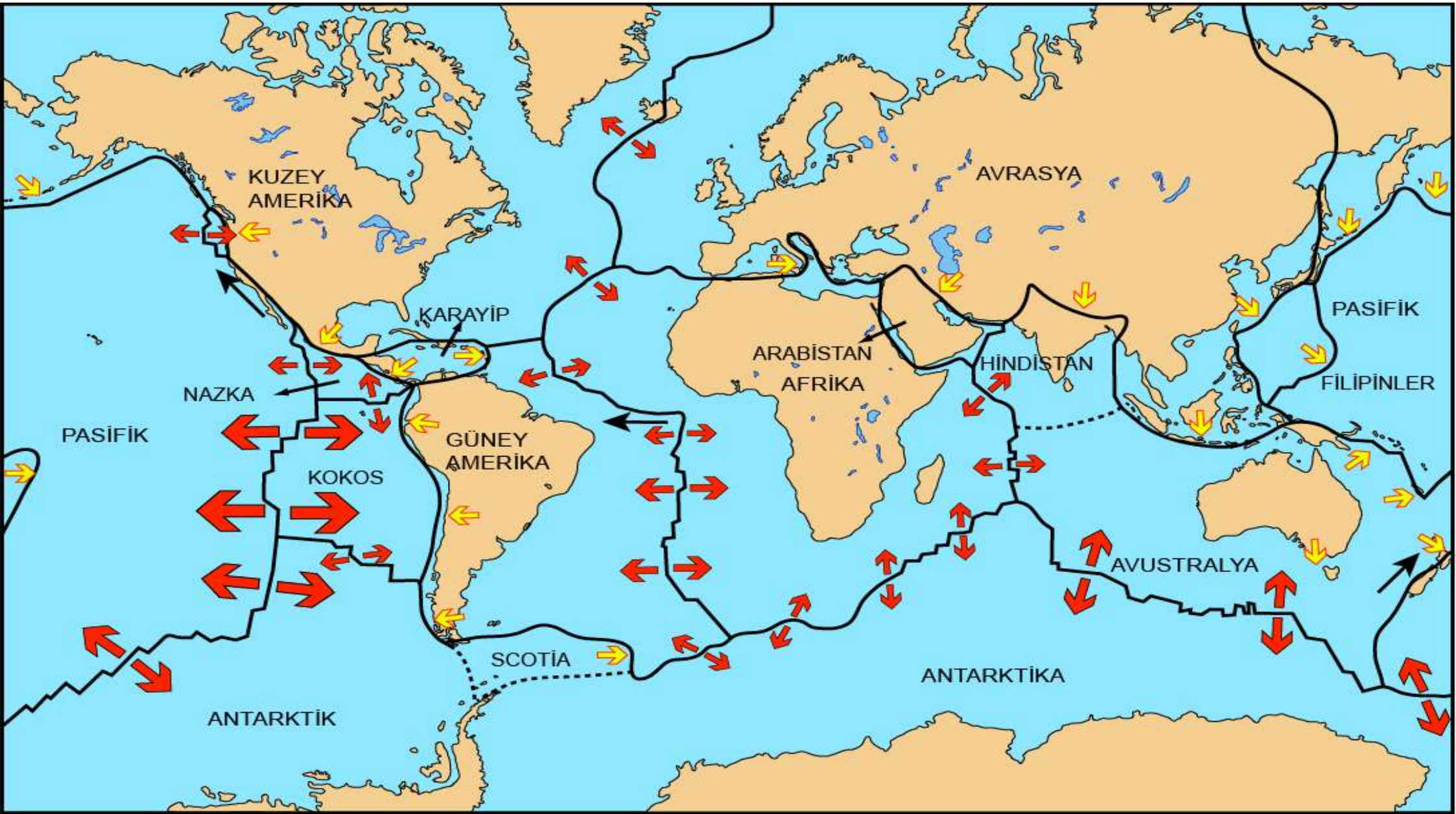

100 Milyon Yıl Önce

Günümüz Dünya

OKYANUS VE DENİZ DİPLERİNİN JEOMORFOLOJİK BÖLÜMLERİ

KITASAL KENAR

- KIYISAL BÖLGE
- KITA SAHANLIĞI
- KITA YAMACI
- KITA YÜKSELTİSİ

OKYANUS ÇUKURU

OKYANUS ORTASI SIRTLARI

SEDİMENT

I.KITASAL KENAR

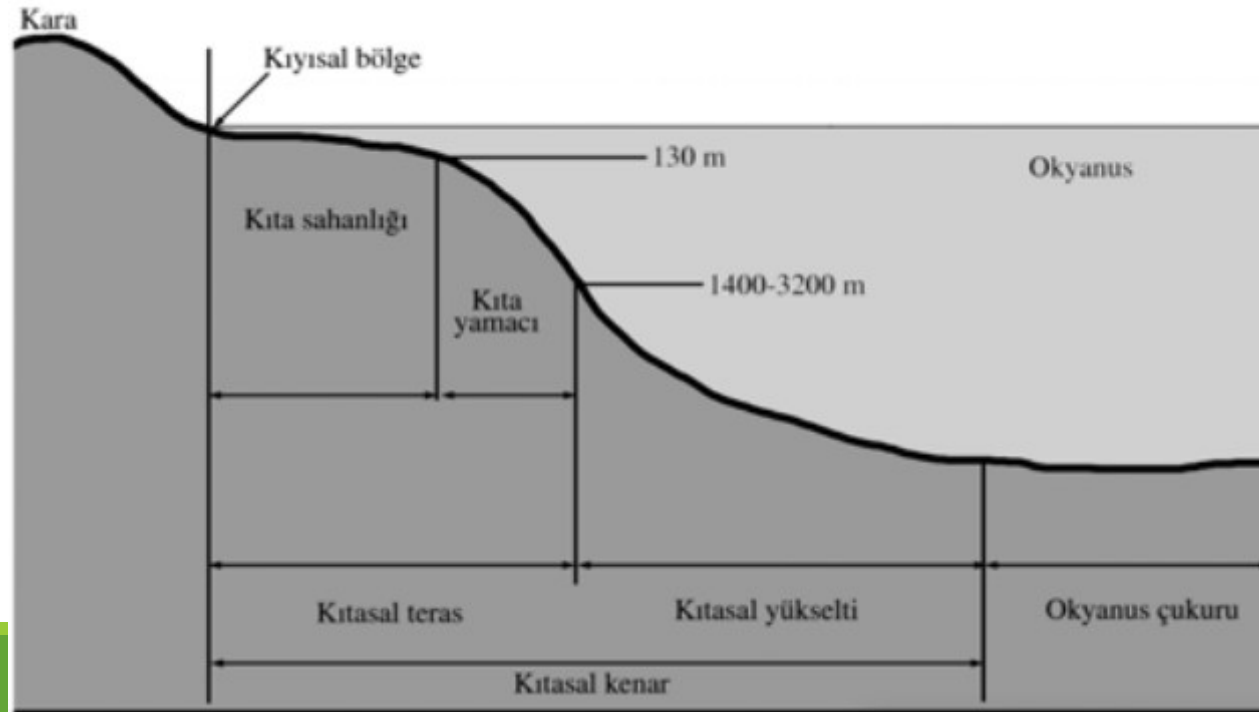
Kıyusal bölgeden itibaren karasal kütlenin denize doğru uzantısını oluşturan kıtaların su altında kalan karasal bölgesidir.

4000m derinliğe kadar uzanabilir.

Okyanus tabanının %21'ini oluşturur.

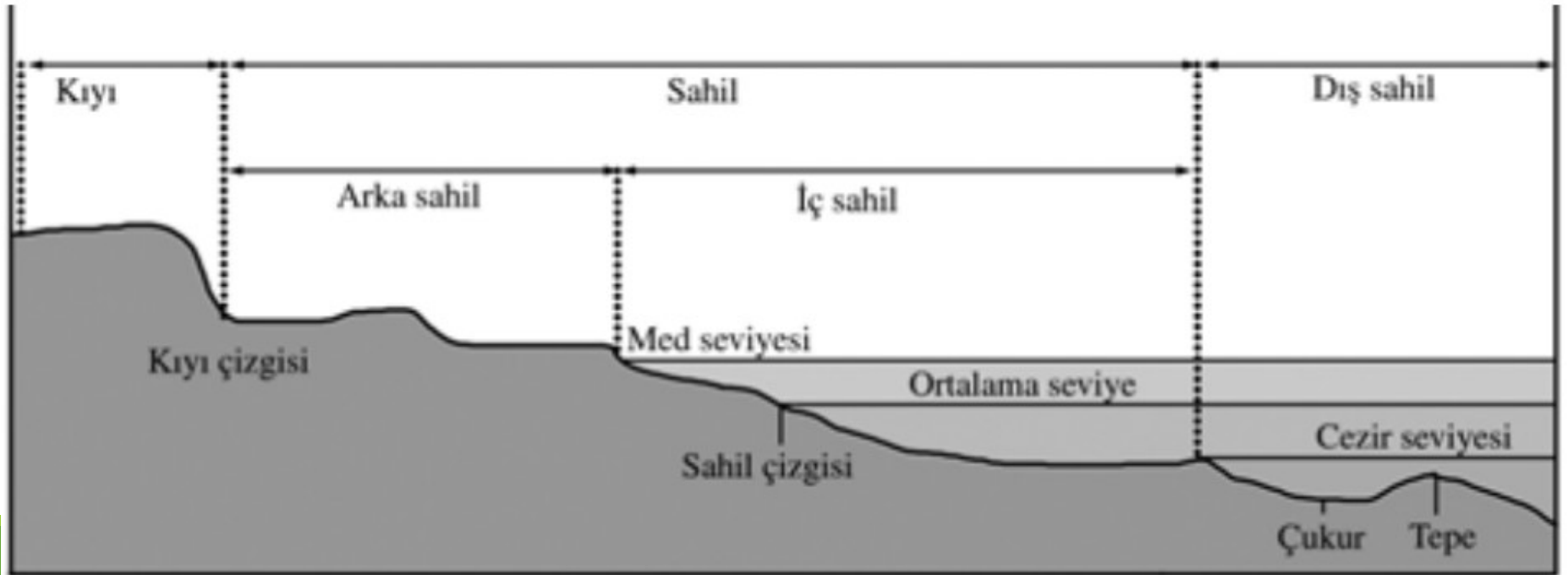
KIYISAL BÖLGE

Okyanus ve denizlerin hemen bitişinde bulunan ve deniz suyundan devamlı etkilenen denizel bölgeden oluşur.

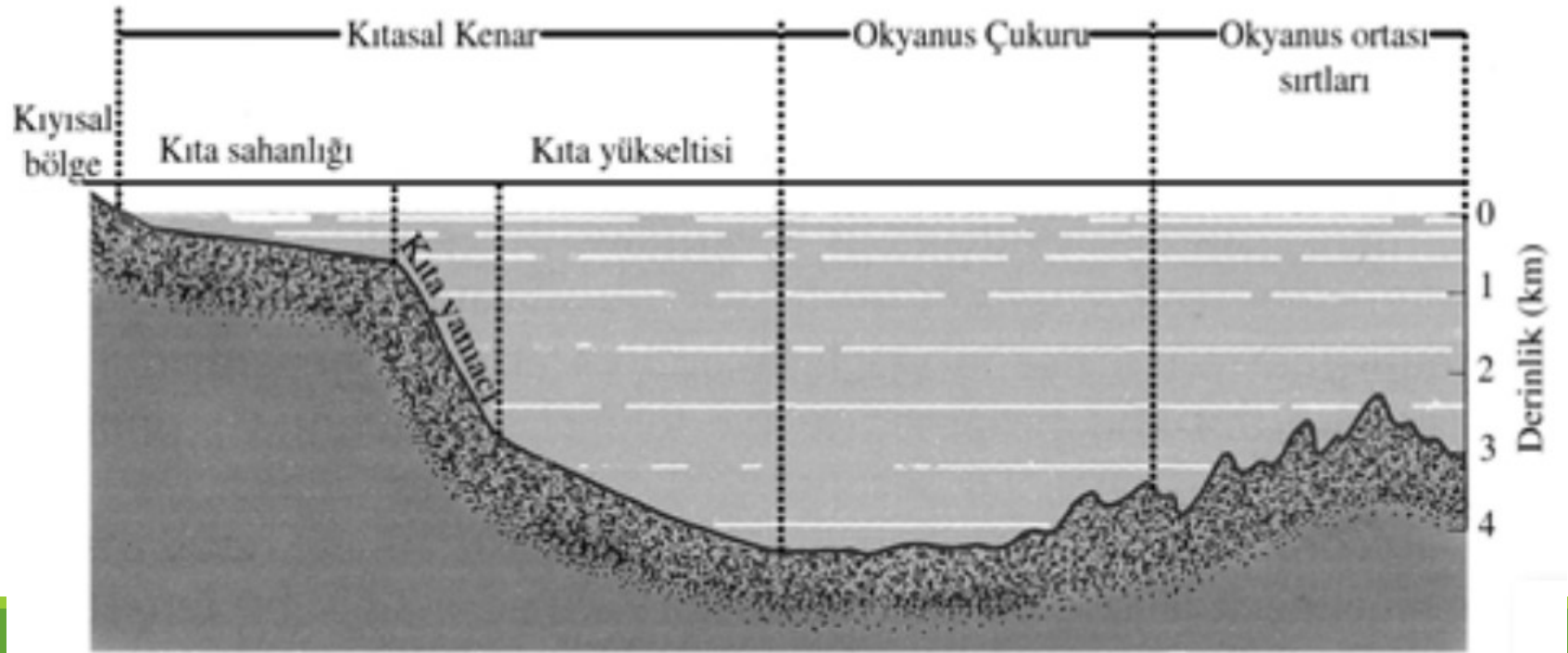
KIYISAL BÖLGE

Kıyı: kıyusal bölgenin kara tarafını oluşturan bölümüdür. Sahil zonuna göre daha geniştir.

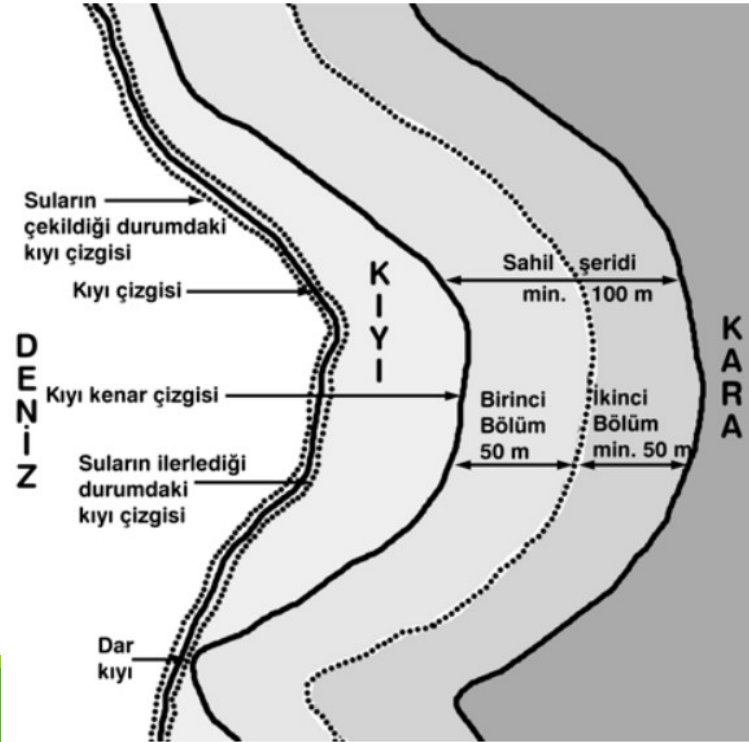
KIYISAL BÖLGE

Sahil: denizin en çekilmiş hattı ile dalga hareketleri sonucu özellikle kumların yayıldığı en üst sınır arasında kalan bölgedir.

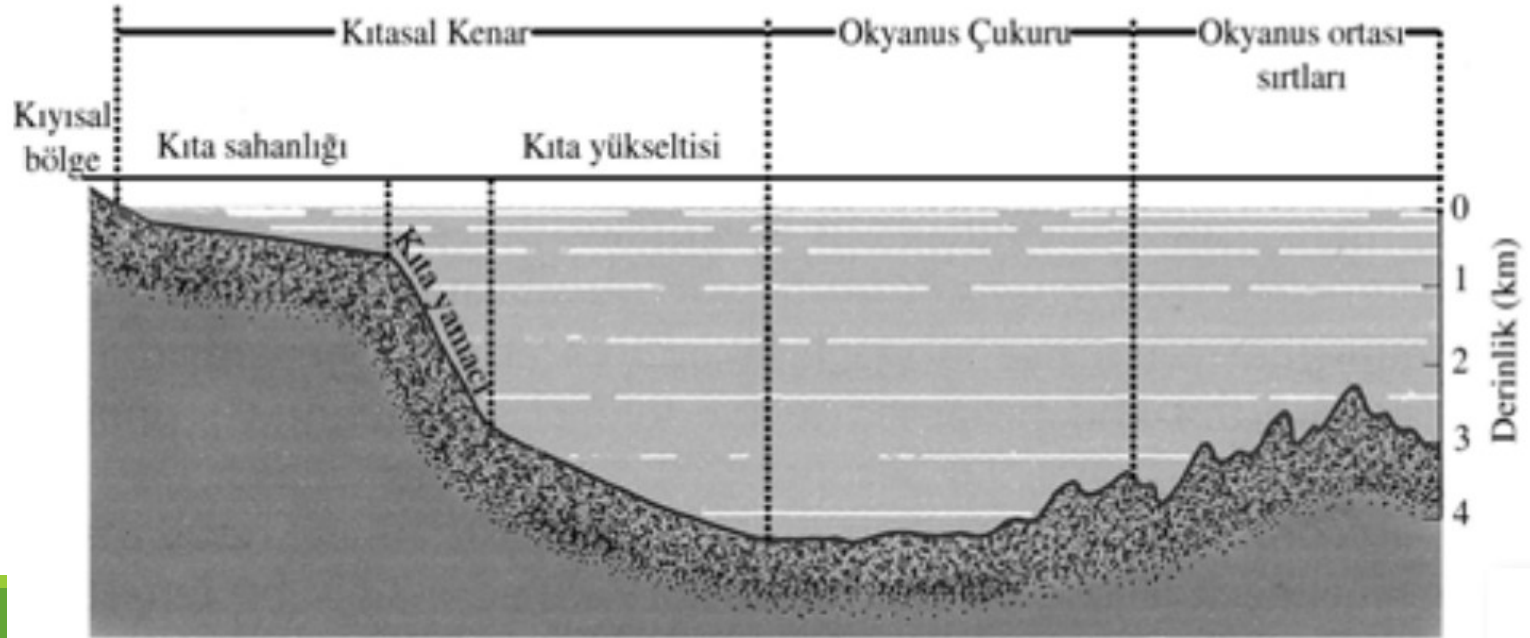
KIYISAL BÖLGE

Sahil çizgisi: kıyusal bölgede kara ile denizin sakin olduğu anda birleştiği hatta verilen isimdir.

KITA SAHANLIĞI

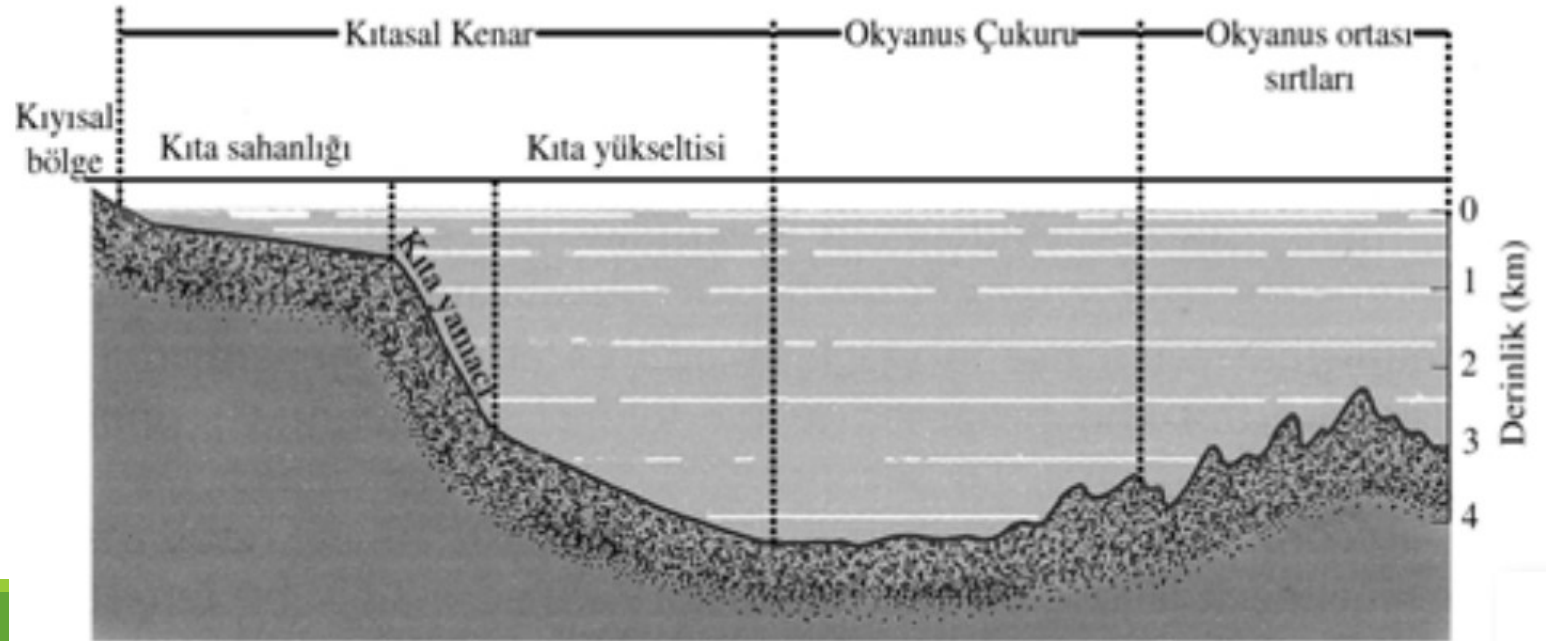
Kıtasal kenarın, sahil çizgisinden başlayarak ortalama 130 m derinliğe kadar uzanan bölümüdür. Ortalama 65 km genişliğe sahip olduğu kabul edilir.

KITA YAMACI

Kıta sahanlığının birden bire alçaldığı yerden başlayıp 1400-3200 m derinliğe kadar devam eden bölgedir.

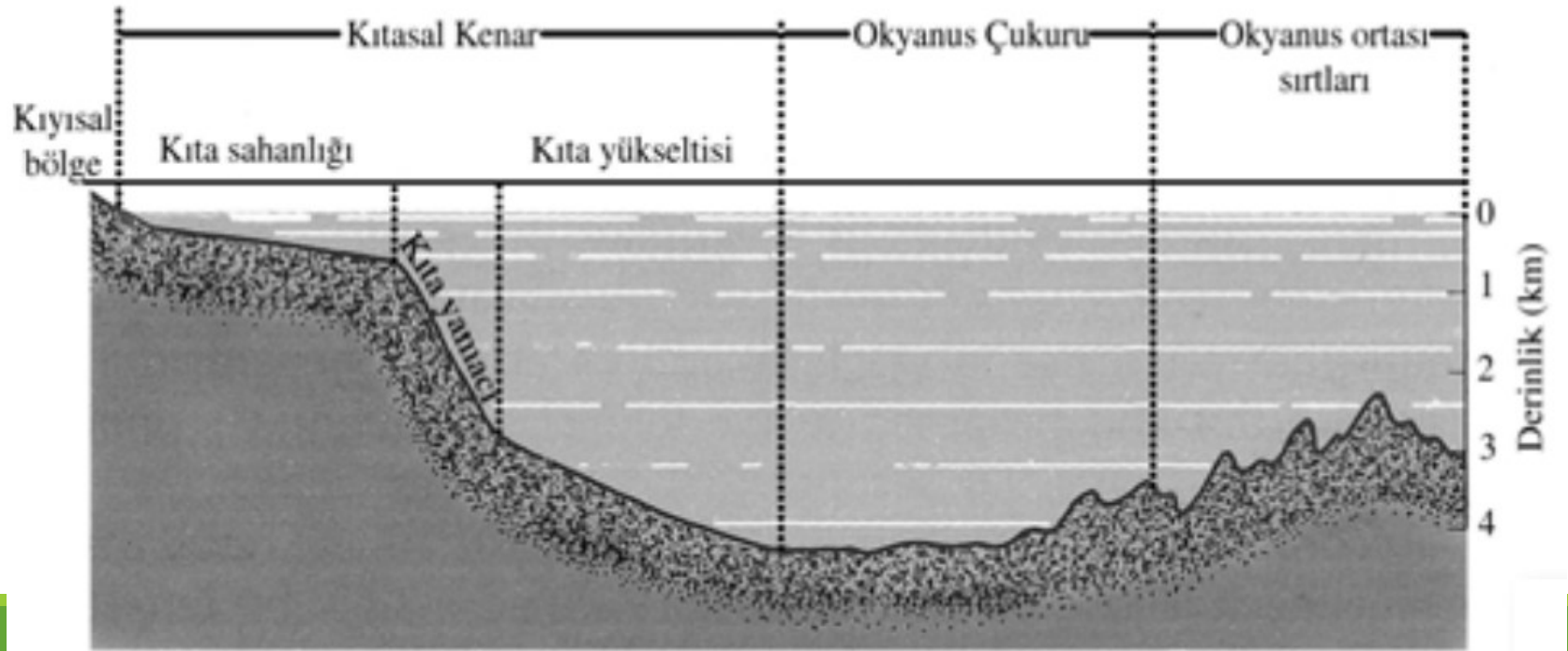
Ortalama genişliği 50 km kadardır.

KITA YÜKSELTİSİ

Kıta yamacının bittiği yerden başlar ve 4000 m derinliğe kadar devam eder.

Ortalama genişliği 40 km kadardır.

II.OKYANUS ÇUKURU

Okyanuslar diplerinin en büyük bölümüdür.

3000-4000 m derinlikten başlar, 6000-7000 m derinliklere kadar devam eder.

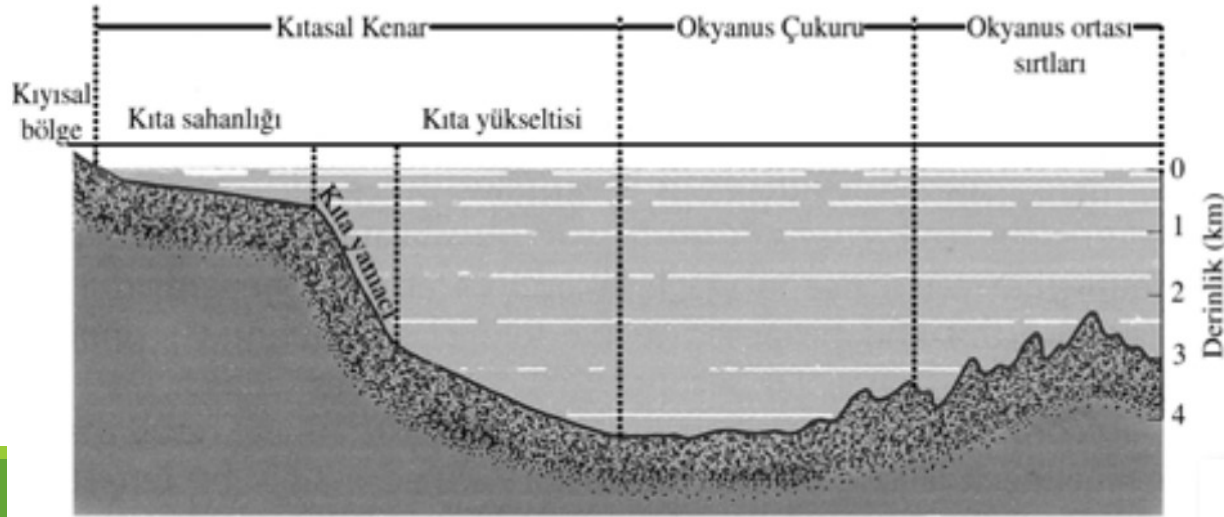
- Abissal düzlükler
- Abissal tepeler
- Deniz altı dağları (Piton)
- Masa dađları (Guyot)
- Oseanik yükseltiler
- Ada yayları
- Derin deniz çukurları

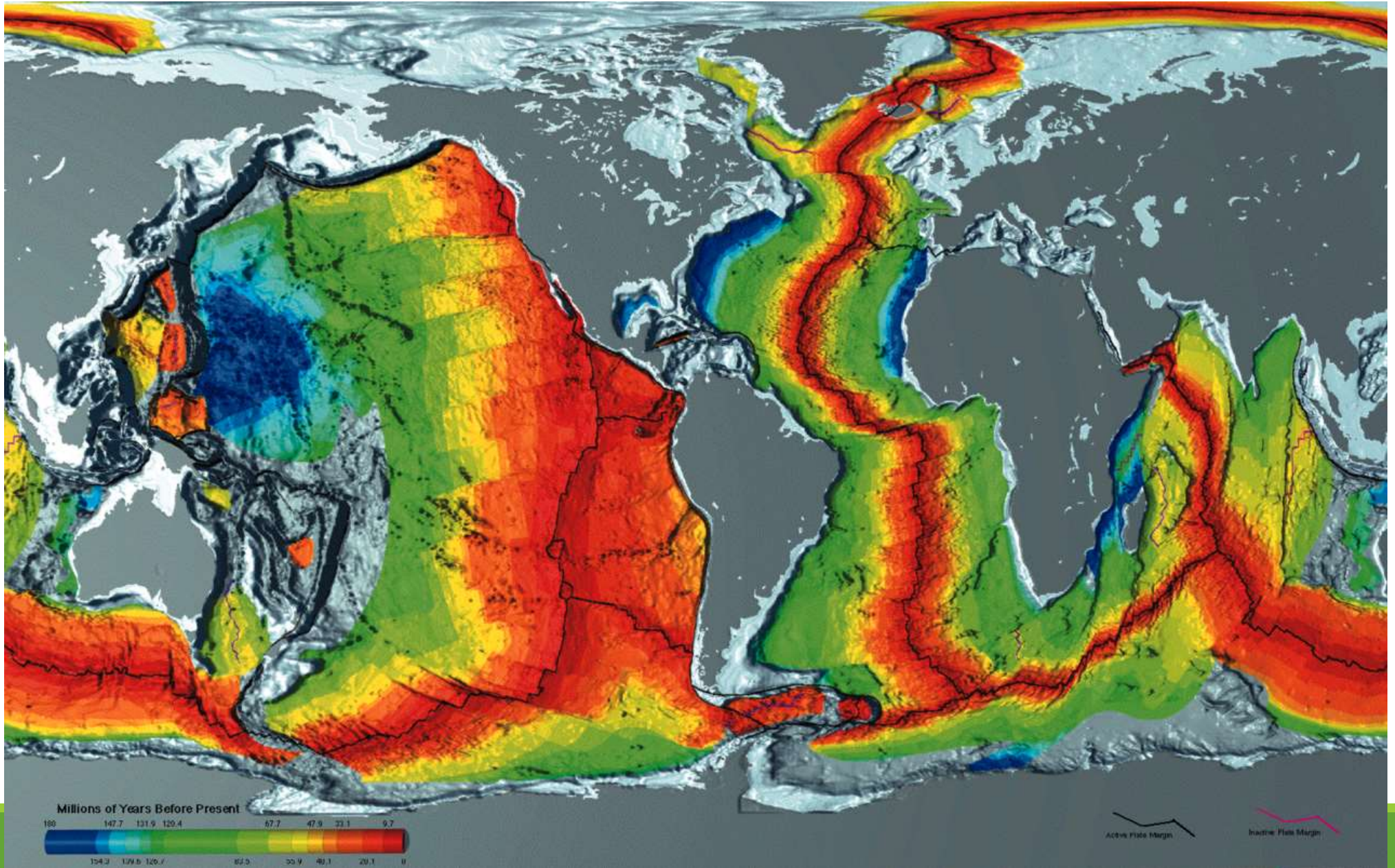
III.OKYANUS ORTASI SIRTLAR

Yükselen magma soğuyarak levhaların kenarına yığılır ve buralarda yükselti (Rise) veya sırt (Ridge) oluşturur.

Bu sırtlar Atlantik ve Hint Okyanuslarının ortasında bulunduğundan okyanus ortası sırtlar adı verilir.

Pasifik okyanusunda bu sırtlar doğu kenarına yakındır..

SEDİMENT

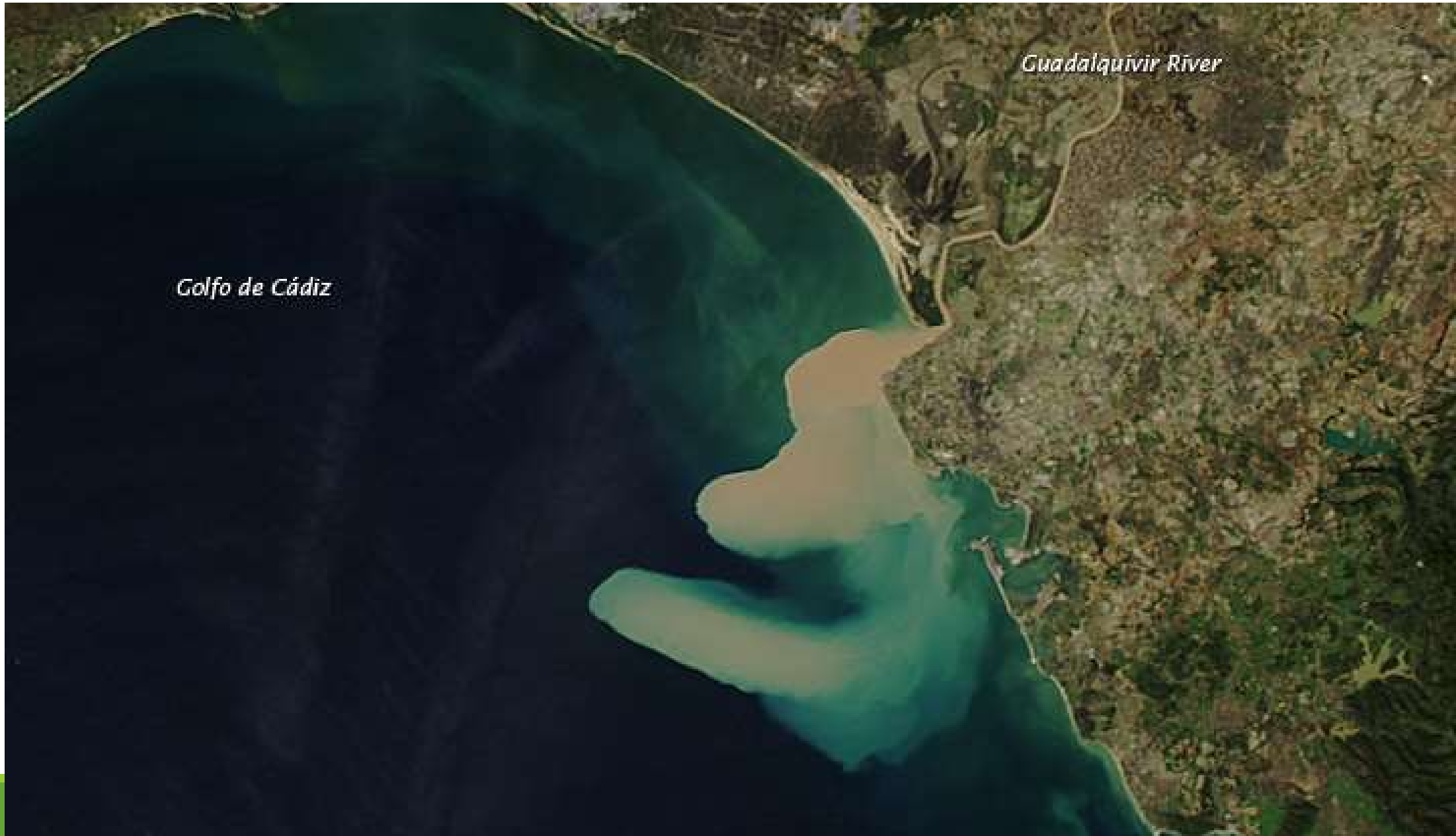
Deniz dipleri çeşitli kaynaklardan gelen sediment tabakasıyla örtülüdür.

Terrijenik kökenli: karasal ortamdan gelen parçacıklar

Pelajik kökenli: deniz suyunda asılı halde bulunan parçacıklar

TİP	KAYNAK	SEDİMENT TİPİ	%	YAYILMA BÖLGELERİ
LİTOJENİK	Aşınma-Volkanlar	Karasal kum/çamur	20	Kıtasal kenar Abissal düzlükler Yüksek enlemler
BİYOJENİK	Organizma iskeleti	Kalkerli/Silisli çamur	50	Derin deniz dipleri
HİDROJENİK	Çözülmüş mineraller	Allojenik/Autojenik çamur	1	
KOZMİK	Uzay			
ÇAMUR	Rüzgar ve akıntılarla taşınmış ince karasal parçacıklar Denizaltı volkanlar	Kırmızı çamur	30	5000m derinlikler

Golfo de Cádiz

Guadalquivir River